

23.8.2009

TURVALLISUUSTUTKIMUS 2009 TURVALLISUUSSUUNNITTELUN NÄKÖKULMASTA

Viimeksi Oulun poliisilaitoksen alueella ovat valmistuneet Oulun sekä Muhoksen kuntien turvallisuussuunnitelmat, jotka ovat valmistuneet viime kesän aikana. Tyrnävän turvallisuussuunnitelma valmistui joulukuussa 2008. Muissakin poliisilaitoksen kunnissa turvallisuussuunnitelman tekeminen on käynnissä tai sitä ollaan aloittamassa. Suunnitelmat ovat kuitenkin siinä vaiheessa, ettei turvallisuustutkimuksen tuloksia voida vielä verrata suunnitelman sisältöön. 2009 valmistunut turvallisuustutkimus sen sijaan on hyvänä lähteenä, nyt tekeillä oleviin kuntien turvallisuussuunnitelmiin.

Verrattaessa Oulun turvallisuussuunnitelmaa Turvallisempi Oulu 2013, joka on tehty vuosille 2009–2012, voi todeta, että suunnitelmaan valikoituneet painopistealueet vastaavat vähintäänkin kohtuudella niitä ihmisten turvallisuuden alueita, joista he ovat huolissaan turvallisuustutkimuksen mukaan. Poliisin tekemänä tutkimuksena kysely luonnollisesti keskittyy rikoksista johtuvaan turvattomuuteen. Oulun turvallisuussuunnitelmassa on pyritty ottamaan ihmisen kokema turvallisuus laajemmasta näkökulmasta huomioon.

Oulun osalta vastaajat ovat todenneet, että he eivät koe omaa asuinalueitaan tai keskustaa turvalliseksi myöhään viikonloppuna. Turvattomuuden kokeminen on lisääntynyt vuonna 2006 tehtyyn kyselyyn verrattuna. Myös katuturvallisuuden osalta vastaajat ovat kokeneet, että se on huonontunut. Valtaosassa Oulun poliisilaitoksen kunnissa on myös koettu vastaavalla tavalla kuin Oulussa. Poliisi mittaa katuturvallisuutta myös katuturvallisuusindeksillä, jossa on tiettyjen rikosten määrä suhteutettu asukaslukuun. Indeksiksi on elokuussa 2009 ollut parempi, kuin vuonna 2006. Vuosina 2007 ja 2008 indeksiksi on ollut alhaisempi, kuin 2006, joten siinä suhteessa ihmisten tunne turvallisuuden heikentymisestä korreloin rikosten suhteutettuun määrään.

Oulun turvallisuussuunnitelmassa on yhdeksi painopistealueeksi nostettu juuri katuturvallisuus ja sen parantaminen, joka erityisesti keskittyy Oulun keskustan alueella. Lisäksi poliisi on vuodesta 2008 lähtien keskittänyt partiointia keskustan alueelle useamman partion voimin. Seuraavan turvallisuustutkimuksen osalta on tärkeä seurata mihin suuntaan ihmisten tunne turvallisuuden kehittymisestä keskustassa ja asuinalueilla on kehittynyt.

Muhoksen ja Tyrnävän valmiista suunnitelmista voidaan todeta myös, että niissä mukana olevat painopistealueet tai turvallisuustyön tavoitteet keskittyvät myös niihin alueisiin, jotka ovat kuntalaisten huolestumisen kohteina olleet vuoden 2009 turvallisuustutkimuksessa. Muhokset turvallisuussuunnitelmassa ovat painopistealueina mukana: ilkivalta, myöhäisen liikkumisen turvallisuus, työssä koettu väkivalta, epäsiisteyteen liittyvä turvattomuuden tunne ja yhteisöllisyyden kehittäminen. Turvallisuustutkimuksen mukaan Muhoslaisilla huolestuneisuus on lisääntynyt turvallisuuden kokemisesta asuinalueella myöhään viikonloppuisin, turvallisuuden kokeminen asuinkunnan keskustassa myöhään viikonloppuillaisiin. Asuinviihtyvyyttä Muhoksella häiritsi m. alkoholin juominen julkisella paikalla sekä ilkivalta.

Tyrnävän turvallisuussuunnitelmassa vuoden 2009 turvallisuustutkimukseen liittyvinä turvallisuustyön tavoitteina on mainittu väkivallan ja perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy, liikenneturvallisuuden parantaminen sekä kuntalaisten turvallisuustietoisuuden lisääminen. Väkivaltarikosten uhriksi joutuneiden määrä on lisääntynyt, kyselyn mukaan, Tyrnävällä vuoteen 2006 verrattuna, kuten myös uhkailurikosten kohteeksi joutuneet.

Oulussa ihmiset ovat kokeneet rikollisuuden häiritsevämmäksi kuin monessa muussa poliisilaitoksen alueen kunnassa. Vakavana häiritsevyyttä pitäneiden määrä on jopa lisääntynyt edelliseen kyselyyn verrattuna. Rikoslakirikosten, pl liikenne rikokset, määrä on vuosien 2006–2008 välillä kasvanut Oulussa 577 rikosilmoituksella ja koko Oulun poliisilaitoksen alueella 1006 rikosilmoituksella, joita lukuja ei voida pitää huomattavana kasvuna. Myöskään Haukiputaan ja Iin kunnissa, joissa vastaajat ovat ilmoittaneet kokemuksenaan rikollisuuden häiritsevänä ja joissa niiden määrä on lisääntynyt, on ilmoitettujen rikosten määrä noussut vain muutamilla kymmenillä.

Turvallisuustutkimuksessa on kysytty vastaajilta asuinviihtyvyydestä, jota on tarkasteltu neljästä eri näkökulmasta: nuorison häiriökäyttäytyminen, yleisten paikkojen epäsiisteys, alkoholin juominen julkisella paikalla ja ilkivalta. Tutkimuksessa ei kuitenkaan ole verrattu vastausten määriä edelliseen tutkimukseen, vaan siinä on ainoastaan todettu ne kunnat joissa ko. tekijöitä esiintyy melko paljon tai erittäin paljon. Myöskään vertailu asteikko kuntien kesken ei ole sama kaikkien häiriötekijöiden osalta, joten yleisvertailu on vaikeaa.

Oulun turvallisuussuunnitelmassa on kiinnitetty huomiota asuinviihtyvyyteen erityisesti mainittujen mitareiden kautta. Oulu läänin suurimpana kaupunkina, sekä läänin pääkaupunkina Oulu vetää ihmisiä maakunnista erityisesti viikonloppuisin tai erityisinä tapahtuma-aikoina.

Rikosten uhriksi joutumista on myös kysytty turvallisuustutkimuksessa. Vastaajien mukaan Oulussa on jouduttu useimmiten omaisuusrikosten uhriksi mutta vastaajien määrä on vähentynyt vuoteen 2006 verrattuna. Ilmoitettujen omaisuusrikosten määrä on lisääntynyt Oulussa vuosien 2006 ja 2008 välillä 599 kpl:lla. Niissä kunnissa (Ii, Hailuoto, Lumijoki, Muhos, Vaala), joissa kyselyn mukaan uhreja on ollut enemmän vuonna 2009, kuin vuonna 2006 on omaisuusrikosten määrä joko vähentynyt tai noussut vain muutamilla kymmenellä.

Väkivaltarikosten uhriksi on jouduttu Oulussa ja Muhoksella, vastaajien mukaan, muita kuntia useammin. Rikoksen uhriksi joutuneiden määrä on myös kasvanut näissä kunnissa vuoteen 2006 verrattuna. Oulussa ilmitulleiden väkivaltarikosten määrä on noussut vuodesta 2006 vuoteen 2008 noin 100 kpl:lla ja Muhoksella noin 30 kpl:lla.

Uhkailurikosten uhriksi useimmiten on jouduttu Oulussa, Haukiputaalla, Muhoksella sekä Tyrnävällä. Näissä kunnissa myös uhkailun kohteeksi joutuneiden määrä on kasvanut vuoden 2006 kyselyyn verrattuna. Uhkailurikosten kehitystä ehkä parhaiten kuvaa laittomien uhkausten määrä kyseisessä kunnassa. Muhoksella ja Tyrnävällä laittomat uhkaukset ovat lisääntyneet muutamilla yksittäisillä kappaleilla. Oulussa kasvu on ollut muutamien kymmenien luokkaa ja Haukiputaalla noin 15 kpl:een luokkaa.

Kyselyssä kysyttiin myös vastaajien huolestuneisuutta rikosten tai tapahtumien uhriksi joutumisesta seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten huolestuneita vastaajia siitä, että omaisuutta varastetaan tai vahingoitetaan, oli Oulussa ja Utajärvellä. Utajärvellä ja Tyrnävällä huolestuneiden vastaajien määrä oli lisääntynyt edellisestä kyselystä. Utajärvellä ja Tyrnävällä ei kuitenkaan omaisuusrikosten uhriksi oltu viimeisen kolmen vuoden aikana jouduttu eniten muihin kuntiin verrattuna, vaan päinvastoin.

Eniten huolestuneita vastaajia siitä, että joutuu seuraavan 12 kuukauden aikana liikenneonnettomuuteen, löytyi Iistä ja Yli-Iistä. Näissä kunnissa myös huolestuneiden määrä oli lisääntynyt edelliseen kyselyyn verrattuna. Liikenneonnettomuuteen huolestuneiden määrä oli lisääntynyt myös Lumijoella ja Limingassa.

Eniten huolestuneita vastaajia siitä, että joutuu seuraavan 12 kuukauden aikana väkivallan tai uhkailun kohteeksi löytyi listä ja Vaalasta. Vastaajien määrä edelliseen kyselyyn verrattuna oli lisääntynyt lissä ja Oulunsalossa. Näissä kunnissa ei väkivallan tai uhkailun uhriksi oltu jouduttu viimeisen kolmen vuoden eniten muihin kuntiin verrattuna.

Vastaajia pyydettiin arvioimaan poliisin toimintaa tiettyjen tehtävien hoitamisessa. Vastaajien tyytyväisyys poliisin onnistumisessa autovarkauksien ja asuntomurtojen hoitamisessa oli lisääntynyt vuoteen 2006 verrattuna. Valtaosassa Oulun poliisilaitoksen alueen kunnissa huolestuneiden määrä siitä, että omaisuutta varastetaan tai vahingoitetaan, on vähentynyt vastaavasti.

Tyytyväisyys poliisin onnistumisesta väkivaltarikosten hoitamisessa on pysynyt samoissa lukemissa edelliseen kyselyyn verrattuna. Valtaosassa poliisilaitoksen alueen kunnissa oli lisääntynyt väkivaltarikoksen kohteeksi joutuneiden määrä kyselyn mukaan vuoteen 2006 verrattuna. Poliisille ilmi tulleiden väkivaltarikosten määrä ei kuitenkaan ole vertailujaksona merkittävästi noussut.

Tyytyväisyys poliisin onnistumisesta perheväkivaltatilanteista on hieman kasvanut. Perheväkivaltatehtävien määrää on mm. seurattu Oulun rikosentorjuntasuunnitelmissa usean vuoden ajan ja perhe- ja lähisuhdeväkivalta on myös painopistealueena uudessa Oulun turvallisuussuunnitelmassa Turvallisempi Oulu 2013.

Huumausainerikosten hoitamisen tyytyväisyys poliisin osalta on noussut selvästi vuoden 2006 kyselyyn verrattuna.

Kyselyssä selvitettiin myös minkälaisia asioita vastaajat pitävät uhkana tulevaisuudessa oman elämän suhteen. Eniten huolestuneisuus tulevaisuuden suhteen oli lisääntynyt oman tai läheisen työttömyyden tai sen uhkan suhteen, taloudellisten ongelmien lisääntymisen suhteen ja vakavan sairastumisen suhteen, verrattuna vuoden 2006 kyselyyn. Näissä vastauksissa varmasti näkyy vastausajan kohtana jo alkanut taloudellinen taantuma.

Kyselyssä selvitettiin myös minkälaisia asioita vastaajat pitävät uhkana tulevaisuudessa asuinkunnan suhteen. Oulun poliisilaitoksen alueella eniten huolestuneisuus kysytyistä oli lisääntynyt katuväkivallan suhteen. Sekin vain hieman.

Yleensä Suomessa vastaajia huolestuttivat tulevaisuudessa enemmän, kuin vuoden 2006 kyselyssä, huumausaineiden käyttö, alkoholin kulutus, rikollisuus, ihmisten syrjäytyminen sekä työttömyyden lisääntyminen. Poliisin toimivaltuuksien lisäys oli myös hieman lisännyt ihmisten huolestuneisuutta mutta yli puolta se ei huolestuttanut lainkaan.

Vastaajia pyydettiin arvioimaan 13 erilaista toimenpidettä sen mukaan, miten he kokivat sen parantavan turvallisuutta ja asuinviihtyvyyttä. Kysytyistä ne toimenpiteet jotka on toteutettu Oulun kaupungissa, kuten poliisin näkyvyyden lisääminen, vartijoiden näkyvyyden lisääminen, sekä kameravalvonta julkisilla paikoilla vastaajien mielestä parantaisi turvallisuutta vähemmän, kuin vuoden 2006 vastaajien mielestä. Prosenttiosuuksien pienenemiset ovat kuitenkin olleet muutamien yksiköiden luokkaa, kohdasta riippuen.

Toimenpiteistä, joissa kansalaiset itse voivat olla tavalla tai toisella mukana, kuten vapaaehtoispartiointi viikonloppuisin, koulun ja vanhempien tiiviimpi yhteistyö, sekä harrastusmahdollisuuksien lisääminen olivat sellaisia toimenpiteitä, joissa useampi vastaaja, kuin vuoden 2006 kyselyssä, oli sitä mieltä että ne parantaisivat turvallisuutta ja asuinviihtyvyyttä melko paljon tai paljon. Myös nuorisotoiminnan kohdalla parantavana toimenpiteenä vastaajien määrä oli lisääntynyt edelliseen kyselyyn ver-

rattuna.